

EKONOMIJA VODOPRIVREDE U PARTNERSTVU PRIVATNOG I JAVNOG SEKTORA

Marko Bajčetić

Prometej, Novi Sad, 2008, str. 205, 122 bibliografske jedinice, ISBN 978-86-515-0185-5

Mr Marko Bajčetić, dipl.oec., poznati ekspert u oblasti ekonomije vodoprivrede i dugogodišnji vrlo uspešni poslenik u javnim vodoprivrednim preduzećima Srbije i Vojvodine, napisao je veoma aktuelnu monografiju, koja će svakako pobuditi veliko interesovanje naše stručne i naučne javnosti. Knjiga se bavi specifičnim ekonomskim problemima u oblasti voda, sa posebnim naglaskom na mogućnost uspostavljanja skladnih partnerskih odnosa javnog i privatnog sektora. To pitanje - usklađivanje partnerskih odnosa javnog i privatnog sektora - postalo je centralno pitanje na samo kod nas već i u celom svetu, imajući u vidu sve veći značaj i odgovornost sektora voda u svim zemljama, posebno iz sledećih razloga: (a) voda postaje sve ograničeniji, sve teže dostupan resurs, (b) sve je složenija i teža zaštita kvaliteta voda, (c) vodni režimi postaju sve neravnomerniji, zbog delovanja globalnih klimatskih promena, sa sve težim posledicama po socijalno, ekonomsko i ekološko okruženje. U takvim okolnostima javni sektor - preko državnih institucija u oblasti voda - ima sve veći obim poslova i odgovornosti, jer su sve složeniji integralni sistemi koje treba graditi i održavati. Međutim, te poslove treba da na ekonomičan i tržišni valjan način partnerski dobro uskladi sa privrednim subjektima iz privatnog sektora, koji imaju svoje logično mesto u realizaciji zadataka planiranja, građenja, korišćenja, zaštite i održavanja objekata i sistema.

Knjiga je podeljena na četiri dela. U prvom delu se daje odlična sinteza specifičnih problema vodoprivrede, onih koji su od značaja za ovo istraživanje. Razmatra se evolucija koncepcije tretmana vodoprivrede, sa posebnim razmatranjem uticaja globalizacije i slobodnog tržišta. U tom delu je posebno značajna glava u kojoj se vrlo sistematično razmatra regulativa EU u oblasti voda, sa posebnim naglaskom na probleme implementacije Okvirne direktive o vodama. Drugi deo monografije je posvećen vodoprivredi Srbije. Daje se lep istorijski prikaz tog razvoja, a zatim se razmatra aktuelno stanje vodoprivredne infrastrukture, po sva tri sektora - korišćenje, zaštita voda i zaštita od štetnog dejstva voda. Posebno se razmatraju ekonomske karakteristike vodoprivrede Srbije, kao i problemi strukturnog prilagođavanja sektora voda u periodu tranzicije i pridruživanja evropskim integracijama.

Treći deo, jedan od centralnih delova monografije, razmatra partnerstvo javnog i privatnog sektora u vodoprivredi. Razmatraju se modeli partnerstva javnog i privatnog sektora, prednosti, uspešnost i elementi tog partnerstva, kao i faze u realizaciji te saradnje. Posebno je važna glava u kojoj se analizira rizik u izboru konkretnog modela partnerstva ta dva sektora (koncept rizika, rizici po BOT sistemu, tipologija najčešćih rizika u oblasti snabdevanja vodom za navodnjavanje - u fazi izgradnje, ekonomsko-finansijski rizici, rizici u fazi krošćenja, kao i stalni indirektni rizici). Taj deo ima poseban i istraživački značaj sa gledišta nauka o vodama.

Veoma važan je četvrti deo, koji se bavi razmatranjem strategije partnerstva javnog i privatnog sektora u vodoprivredi Srbije. Taj deo je zaista orijentisan na suštinske strategijske komponente, te kao takav zaslužuje posebnu pažnju. Razmatraju se principi SWOT analiza (sve češće korišćena analiza u kojoj se razmatraju prednosti, slabosti, mogućnosti i pretnje koje se sreću pri definisanju nekih razvojnih projekata, ne samo u oblasti voda, već u svim projektima, posebno onim integralnog razvojnog karaktera. Drugi pristup je klasična Cost Benefit analiza, koja je u knjizi podrobno analizirana. Strategija razvoja vodoprivrede Srbije se razmatra u kontekstu tranzicije i evropskih integracija, sa posebnim naglaskom na mogućnosti trajnog održavanja i unapređivanja partnerstva javnog i privatnog sektora.

Čestitamo autoru na veoma korisnoj knjizi, koja će se, uvereni smo u to, naći na radnom stolu svih stručnjaka koji se bave ekonomskim, organizacionim i upravljačkim problemima u sektoru voda, ne samo Srbije, već i njenog okruženja, na području zemalja bivše SFRJ.

Branislav Đorđević